

/pas/
o societate unită pentru o viață decentă

ETKİLİK HEM SOLİDARLIK PARTİYASI
(POLİTİKA PARTİYASININ PROGRAMASI)
(ESP)

/pas/ **o societate unită pentru o viață decentă**

İçindekilär

Önsöz	3
Denkli hem bütünnü politika sisteması	5
Korruptiyaya karşı koymak	6
Baamsız daava sisteması	8
Saalıklı özel inişiativasında temellenän kaavi ekonomika	10
Efektivli publika administratşyası	12
Kaliteli üüretim	14
Kaaviledilmiş kultura paalılıkları	17
Devletin territoriyalı integratşyası	18
Konkurent becermekli küü çorbacılı hem küüyün devamını ilerlemesi	18
Modern hem güvenni infrastruktura	19

/pas/ **o societate unită pentru o viață decentă**

Dolay dünnesinin koruması hem diişilmöz ilerlemäk	20
Kullanılabilirli hem kaliteli saalık koruması	21
Adekvat soşial koruması	23
Dizili dış politikası	24
Moldova Respublikasının ilerlemesinä ilgili diasporası	25

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

Önsöz

Artık uzun vakit biz yaşêêrız büünkü politika klasın yardımınnan kurulu sistemasında, angısı esaplı çalışan insannarın tarafını tutmêêrlar hem yardım vermeerlär onnara, angılarına halizdän bu yardım läözım. Bu sistema ilkbaştan kurulu belliedili insannarın intereslerinin tarafında bulunmaa deyni hem hepsi insannarın varlıına engel etmäâ deyni.

Bizim insan topluluumuz kahir çeker devletin hem onun vatandaşların arasında uymamazlı için inanmazlıın beterinä, neçinki kuvedin hepsi uurlarında korrupțiya kökleşti; neçinki bürokratlar, angıları vatandaşların problemalarını çözmeerlär, ama taa çok engel ederlär. İleri giderlär diil onnar, kimin hakı var, ama izamet edän hem yakın insannar.

Bu politikanın çıkışlarının biz hergün karşılaêêrız: biz duyêrız fukaaralıın hem denksizliin üüselmesini; çalışmak erleri yok; diişilän çalışmak ortamı var, monopolizatiyalı hem kontrol edilän ekonomikasi, eskilenmiş üüretim sisteması var; umutsuz, güvensiz saalık koruması var; praktika tarafından soşial koruması yok. Başka taraftan, bu sistemanın tarafını tutan çinovniklär inanêrlar kendi cezalanılmamasına da kanunun bukvasına bütün hatırsızlıını göstererlär.

Makarki bu situațiyanın sebepleri çoktur, belli, ki bütün bu vakıtta haliz önderän politik klası – kendi sol hem saa tarafını tutan temsilcileri – bu devletin ilerlemesinä kendi kompetențiyasızlıın, demagogiyanın, korkunçluun hem insan topluluun parasını çalması, korrupțiyanın üüsek uurunun yardımınnan zarar verdi. Bu politika klasında yoktu ne konțepțiya, ne girginnik hem hiç bir dä interes, birleşili topluluunu kurmaa deyni.

Moldova Respublikasının insan topluluu etika hem politika tarafından daanık oldu. Bu situațiya vatandaşların inanmasızlıına hem korkunçluuna yardımcı oldu. Läözım nişannamaa, ki bu ikitarafılı annaşmamazlık kaavilendi pis, agressiv hem duşmannı davranışlarının, sıkça saa fikirin hem hatırlıın sınırlarından çıkarak. Butakım, soşial garmoniyası, angısı pek meraklı ileri gidän topluluuna, büyük zarara geldi, genel çalışmaların geçirmesinä, ekonomika hem soşial davalarını çözmää

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

deyni vatandaşların birleşmesine engel koyarak. Hepsı bunnar bitki-bitkiyâ devlet ekonomikasının üselmesine zarar getirdilär.

Büünkü öndercilär taa büyük derecedä, nekadar öncä olannar, cevapçıdırlar en çirkin suçlar için: bizim topluluumuzun progresinä engel etmâk, million insannarın ii yaşamasının inançlıına engel etmâk.

ESP bir saa taraflı partiyasıdır, angısı haberleer adamın serbestliini hem haklarını en üsek paalılıklar gibi. Biz inanêrız serbest panayırın önetän kalitelerinä hem özel inişiativasına, soşial varlıın hem garmoniyasının temeli olarak. Hep bu zamanda sayêrız, ki şansların denkliini yok nicä kolektiv katılmaksız saalamaa, bu situaşiyada devletin tarafından. O lâızım kendi üstünâ alsın baalanmayı, varlıkları soşial tarafından yufka insannarina dooru pay etmää deyni, toplulukta denkliini hem garmoniyayı kurmaa neetinnän. Zenginiiin hem fukaaralıın arasında kayet büyük farklık serbestlää engel eder, neçinki kuvedinin kanunsuz konşentraşiyasına hem oligarhiya rejimnerinin kurmasına getirer. Soşial liberalizması sayêr, ki politika serbestliini var nicä topluluun yaşamasında sade vatandaşların aktiv hem direkt pay almasının yardımınan kurmaa.

Etkilik hem Solidarlık Partiyası sayêr, ki bu sistemayı var nicä diişirmää bir kısa vakıtta herbir sektorda dooru reformaların yardımınan, angılarını kompetent hem esaplı insannar geçirerlär.

Bu diişilmeklär var nicä geçsinnär sade haklı devletin hem denkli hak sistemasının var olmasına görä, angısı vatandaşların korumasına hem güvenniinä garantiya verecek. Hep bu zamanda o karannık merkantil intereslerini, oligarhiyayı hem çalmakları yokedecek. Bu istemâk bizim ideyalarımızın gerçekleştirmesine deyni start momenti olacek.

Biz korrupşiyaya karşı koyacez, neçinki o vatandaşların yaşamasında hepsini taraflarını kapêr, en temel erlerä kompetent insannarı koyarak hem strategiya kurumnarına politikanın karışmasına engel ederäk. Bu kurumnarın davası - korrupşiyaya karşı koymak, ama diil korumak hem onun tarafını tutmak. Biz saalayacez korrekt hak davasını, onu davranışların açıklaması metodundan (açan

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

en kaavisi, en zengini hem baalantırlan üstün olêr) bir kurum, angısı her zaman kanunun tarafında bulunacak.

Biz yapacez ölä, ki insannar enidän devlet kurumnarına inansınnar. Biz onnarı inandıracez, ki diişilmäk var nicä olsun birliktä adım-adım. Bu adımnarın vakıdı artık geldi da läüzim onnarı büün, şindi hem burada yapmaa, ama diil on yıldan sora. Biz birleşecez da işleyecez, problemaları çözmää deyni, en sadelerdän, hergünkülerdän millet karakterindekilerinädän çekederäk. Sade bölä biz inandıracez insannarı inansınnar, ki yaarınkı gün büünkü gündän taa ii olacek. Sade bölä biz birli hem ilerlenän topluluk olabilecez. Sade bölä biz, bu devletin vatandaşları, bir ii durumda yaşayabilecez. Bu yaşamaya bizim doludan hakımız var.

DENKLİ HEM BÜTÜNNÜ POLİTİKA SİSTEMASI

O üzerinä, ki millet politika sisteması bütündän oligarhların kuvedindä bulunêr, Moldova Respublikasına deyni en büyük korkunçluk bulunêr demokratiya hem demokratiya kurumnarı, ekonomika ilerlemesinin kolaylıkları annamaları (demokratiya temelindä temellenmiş) oldular.

Uzunvakıtlı ilerlemää deyni, devletä läüzim bir eni politika sisteması, angısına insannar kontrol yapabilsinnär, angısını onnar serbest hem esaplı seçimnerdä ayırdılar; denkli bir sistema, angısı topluluun işlerini transparent hem efektif önetmesini saalayabilecek hem angısı bütündän kullanacak kontrolün meraklıını hem kuvet dalların denkliini. Aşaada verili aspekt tä en önemli: politika sisteması läüzim ekonomika intereslerinä deyni immunitet gibi olsun.

- Biz saalayacez topluluun bank sistemasında hem devlet satın alması kontraktlarında haliz transparentliini. Biz isteeriz devletin satın almasında (onnarın arasında hem retroaktiv satın almasında) hepsini tekliflerini publikaşiyaya koymaa.
- Biz engel koyacez devlet alış-verişlerindä pay almasına şüveli erlerindä bulunan firmaların (offşor firmalarına) privatizaşiyasına hem onnara, kim saabilerin (öndercilerin, öneticilerin) adlarını saklêêr. Bölä firmalarda olabilämöz finans kurumnarın akşiyaları yada onnar önetämäzlär masa informaşiya kolaylıklarını.

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

- Biz saalayacez topluluun görevliinā o isannarı, toluluun hem devlet kurumnarın o öneticileri, angıları açık hem esaplı konkursların temelindā pay aldılar.
- Biz yuridika engellerini alacez legal esabında politika partiyaların registrațiya proşesindā.
- Biz praktikaya koyacez hepsinā vatandaşlara deyni elektron hem poçta ses vermesini.
- Biz saalayacez kontrolü politika partiyaların finanslamasına hem öncā seçim kompaniyalarına baalı kanun kullanmasında.
- Biz iisildecez kanun tarafından verilān harcamakların uurunu öncā seçim kompaniyaların finanslsmasını.
- Biz saalayacez Merkez seçim komisiyasının depolitizațiyasını.

KORRUPTİYAYA KARŞI KOYMAK

Korruptiya – o bir rak şışı, angısı bizim topluluumuzda hepsini ii işleri yokeder, politika, ekonomika, soşial sferalarında, millet güvenniindā yayınnayarak. Korruptiya demokratiya sistemasına büyük zarar verdi, taa büyük derecedā yustițiya sistemasına hem dā korruptiyaya karşı koyan kurumnarına baalı.

Ekonomika sistemasında korruptiya diil loyal konkurentiyaya, üüşek paalara, tovarların hem izmetlerin iisik kalitesinā getirer. Korruptiya iisilder bütet vermelerini hem vergi ödemeklerin ödemesindān kaçmasına yardımcı olêr. Soşial bakımından korruptiya fukaaralın en önemli sebebiydir. O zenginnerin hem fukaaraların arasında varlıkların doorusuzluk pay etmesinin yardımınnan derinniin dibini genişleder.

Korruptiya korumêr o devlet kurumnarını, angıları topluluun faydalına çalışêrlar, ama o kurumnarını, angıları ayırı kişi grupaların faydalına işleerlâr. Korruptiya olêr bir problema regional hem halklararası güvenni için dā, neçinki pek zaiflêr devletin karşılıını terrorizmanın hem ekstremizmanın önündā. Milliardin çalması, reyder üüşmeleri hem para “yıkaması”, angıları çıkêrlar halklararası ekonomikasının en pis sektörlerinden, şahit olêrlar ona, ki Moldova Respublikası regional güvenniinā korkunçlu olêr. Hep bu zamanda, korruptiyaya

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

baalı belayı annarkan, topluluk mobilize ediler. O isteer nekadar taa çetin bu hastalaa karşı koyulsun.

- Biz üzä çıkaracez aldatmak shemalarını hem adlayacez o insannarı, angıları milliardların çalmasına katıldılar. Biz çevirecez çalınmış paraları halklararası yardımınnan da hem kabaatlıları cezalayacez.

- Biz kanunnarda diişilmekleri yapacez, sanktşiyaları taa sert yaparak onnara, kim pay aldı yada yardım etti korrupşıya aktının yapmasında.

- Biz hak vermeyecez soşial görevlerinä kabletmää yada enidän erleştirmää o kişileri, angıları korrupşıya aktşiyalarında pay aldılar hem/yada angılarında bunnar için informaşıya vardı.

- Biz isteeriz prokurorların paklamasını sistemadan çıkarmaa neetinnän onnarı, angıları çekildilär korrupşıya aktlarına yada bölä olayları sakladılar. Sistemanın paklaması geçecek ekzaminaşıyanın/kantarlamının temelindä halklararası ekspertlerin katılmasınnan.

- Biz reforma yapacez kanunnara açık hem efektif seçiminin saalaması neetinnän, hazırlamak, görevä koymak, ilerletmäk, kantarlamak hem prokurorları dişiplinar cuvapçılına çekmäk neetinnän.

- Biz saalayacez korrupşıyaya karşı koyan prokuraturasının baamsızlıını hem yardım edecez onu kaaviletmää deyni büyük propoştşiyalarda korrupşıyaya karşı koyan bir efektif organını kurmak neetinnän. Geçirecez görgü diişmesini başka devletlerin (deyecem, Rumıniyaylan) profil kurumnarınnan hem kurumnarı saalayacez läüzımını hem modern kolaylıklarınnan onun funkşiyada bulunmasına deyni.

- Biz likvide edecez Antikorrupşıya millet merkezini da onun temelindä kuracez finans/soşial varlıklarını geeri çevirän (angılarını diil legal metodunun yardımınnan aldılar) Agentstvosunu. Bu Agentstvo bulunacak finans Ministerliin öndercilii altında. Küçük kaplamda korrupşıya aktlarını zanaatlanaceklar teritorial prokuraturaları.

- Biz ön vermeyecez politikaya karışsın integraşıyaya cuvapçı olan Millet komisiyasına. Bu iş için biz kendimiz komisiyanın azalarını seçecez, angısı onnarın baamsızlıını saalayabilir. Komisiyanın azaları seçileceklär onnarın yaptıklarına görä publika konkursunun temelindä.

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

- Biz isteeriz kurmaa gelir hem özel varlı deklarațiyaşının ölä sistemasını, angısı engel edär soțial sektorunun işçilerinä onnarın senselelerin yardımınnan gelirleri saklamaa.
- Biz kuracez hem funkțiyaaya koyacez devlet izmetçilerin varlıına (angıların edinmesi temelsiz legal gelirleri) vatandaş konfiskațiyaşını hem kanuna görä bu çinovniklär soțial sektorunda işlesinnär ön vermeyecez.
- Biz ilerledecez ideyayı hepsi prokurorların hem yuristlerin varlıına mutlak kontrol etmesi için integrațiyaaya cuvapçı olan Millet komisiyaşının tarafından hem isteeriz sistemadan çıkarılısnar onnar, kim varlıın edinmesinä kanunnuu inandıramayacek.

BAAMSIZ DAAVA SİSTEMASI

Doorulukçu/korrekt daavacılık hepsi devlet kurumların reabilitațiyaşına hem ii funkțiyaada bulunmasına, ekonomika çalışmasına yardımcı olmasına temeldir. Ama taa büyük derecedä vatandaşların haklarını saalamasına hem aldatmaktan onnarın korumasına. Doorulukçu daavacılıın yok olması Moldova Respublikasınnın ilerlemesinä halizdän sayılêr bir temel engel gibi. Çok sıra savaşıldı bir yada başka sferaya reforma yapmaa, ama ayırı daavacıların çalışması buna engel koydular. Onnar kanunu kendi faydalıına yada belliedili kişilerin intereslerin faydalıına kullandılar, topluluun varlıına zarar getireräk. Korrupțiyanın en şok shemaları bank sistemasına baalı, ama başka sistemalara da baalı. Korrupțiya bu sistemalarda var, neçinki burada daava instanțiyaaların katılması üzä çıktı. Başka taraftan, politiklerä uydu önetän görevlerä ölä insannarı koymaa, angıların esaplıına şüpä var. Hem onnar şüpele insannardır. Bu fakt kuvet organnarı kişilik hem partiya intereslerinin öndercili altında bulunmasına getirer. Son yıllarda “kosmetika” diişilmekleri göstererlär reformaların yalannıını da diiştiräbilämeerlär vatandaşların tarafından kanun aktının annamasını (kabletmesini), işlerin real durumunu hiç tä.

Kanunnuun reforması läözım halizdän geçirilsin diil sade deklarațiya uurunda. Kanunnuun baamsızlıını läözım halizdän saalamaa. Korrupțiyaaya karşı koymak yok nicä olsun, eer olmarsaydı politikadan baamsız profesional yuridika sisteması. Daavacılıın reabilitațiyaşası yok nicä olsun, eer kullanmarsaydılar korrupțiyaaya karşı läözımnı kolaylıkları, onu yoketmää deyni.

/pas/

o societate unită pentru o viață decentă

- Biz isteeriz daavacıların “paklamasını”, sistemadan heptän çıkarmaa onnari, kim pay aldı bank sektorunun reyder üüşmelerindä, milliardların yıkamasında, kötü kreditlerin yardımınnan çalmak shemalarında, onnari, kim kanunsuz dokumentlerini kaavilendirärdi.
- Biz ön vermeyecez Magistraturanın Üüsek sovetinä (MÜS) etkiliinä, daavacılık sistemasının tarafından delegaşıya azaların sayısını zeedelemäk yardımınnan. Biz ilerledecez MÜSä vatandaş topluluun temsilcilerini türlü-türlü kurumların tarafından hem namuzlu, açık konkursun temelindä.
- Biz saalayacez hepsi kandidatların daavacıların görevlerinä inan kontrolün sistemasını hem onnarın, angıları bekleerläz izmetindä taa üüsää kalkmaa, en iilerin hem namuzlu kandidatlarını görevä koymaa deyni neetinnän.
- Biz bürokratizmayı sadä yapacez hem yokedecez daavacıların distiplinar cuvapçılılı sistemasından. MÜS strukturasından Yuridika inspektiyasının rolü kaldıracez hem onun baamsızlıını saalayacez.
- Biz diıştirezcez daavacıların başarılarını kantarlamak sistemasını, onun obyektivliini üüseltmäk yardımınnan, halklararası erkspertlerin yardımını çekeräk.
- Biz enidän bakacez Üüsek daava palatasının (ÜDP) rolünü, onu bir kuruma diıştireräk, angısı saalayabilir, en ilk sırada, yuridika praktikasının biri-biri ardısora çalışmasını, ÜDPsı daavacıların kompetenşiyasını konfliktin var olması üürenmesindä sınırlandırarak.
- Biz isteeriz kurulsun ÜDPsının sınırlarında uzunvaktılı misiyası, angısı yabancı devletlerin daavacılarından kurulu olaceklar, profesionalizmanın uurunu üüseltmää neetinnän.
- Biz enidän bakacez Millet yuridika İstitütunun programalarını, daavacıların, prokurorların hem ceza izlemäk ofișterlerin görevinä kandidatların üüsek uurlu preofesional hazırlamasını saalamak neetinnän.
- Biz kuracez hak sektorunun periodikalı kantarlamak çıkışların baamsız instrumentlerini Evropa Birliinin işbirlik hem monitoring Mehanizmasının örneenä görä, angısı kabledildi Rumıniyada hem Bulgariyada 2007-nci yılda.

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

SAALIKLI ÖZEL İNİTİATİVASINDA TEMELLENÄN KAAVİ EKONOMİKA

Biznesin ilerlemesinä deyni şartlar

Moldova Respublikasının ekonomika varlıı, en ilk sırada, kendi evindä çalışmak erlerinin var olmasıdır. Ekonomika var nicä versin ii ödenän çalışmak erlerini ozaman, açan saalıklı özel inıtiativasının tarafında bulunêrlar devlet kurumnarı. İş adamı, angısı kendi biznesini açêr, büünkü gündä herbir adımda engellener, ama yardım kabletmeer. Büünkü “devlet monitoring kurumnarın” sistemasını biz sayêrız eskilenmiş, angısı şındiki vakıda uymêêr hem taa sık temel soşial intereslerinä karşı koyêr. Bundan kaarä, bu sistema battırmak elementlerindä temellener, o yok nicä politiklerin tarafından engellerä karşı koysun. Biz bu kurumnara ölä reforma yapacez, ki onnar zorlatsınnar alış-veriş hem vergi sistemasının sferasında kanunun genel hem hepsinä deyni birtakım esaba almasını, biznesmennär sä brakılsınnar görmää devleti, onu yırtıcı gibi sayarak, angısından läázım heptän atılmaa.

- Biz çevirecez kontrol organnarını baamsız, efektif, açık, konfliktlerdän serbest devlet kurumnarına, soşial kontrolünä deyni açık olan.
- Biz diıştirezcek fiskal önetmesinin işindekiliini, doludan vergilerin ödemesini hem investışıya ortamını saalamak neetinnän. Başka devletlerin örneklerinä bakarak, biz birleştirezcek gümrük hem fiskal izmetlerini. İnspektorlar işä kabledileceklär açık konkursun temelindä.
- Biz yokedecez ekonomika polişiyasını hem başka da efektifsiz kurumnarını, angıların kontrol etmää funkşiyaları var. Biz iisildeccez kontrol etmesinin sayısını risk faktorunun temelindä açık hem öngörän sistemasının yardımınnan.
- Biz saalayacez açıklı bütet, fiskal hem gümrük devlet politikasını maksimal açıklılın/transparentliin yardımınnan hem biznes ortamınnan konsultaşiyalarını geçirerek.
- Üüsek hem devamnı üüselän paalar da vatandaşlara deyni bir büyük korkuydur. Üüsek paalar, bir taraftan, taa sık tovarların hem izmetlerin iisik kalitesi, başka taraftan, ekonomika agentlerin arasında diil loyal konkurentşiyayı göstererlär. Devlet kayet sık ekonomikanın sferasına karişêr da buna görä diil

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

reglamentli monopoliyalar getirerlär korruptiyaya, büyük problemalara da serbest konkurençiyayı buuêrlar. Energetika resurslarına, telekommunikaçiya izmetlerinä üüsek paalar – te sade birkaç örnek bu sferada. Annaşmaların paaları, deyecez, getirilän tovarların gümrük paalarından tutêlar 21% . Bu gösterer pek büyük panayır vergilerini/toplamalarını transportta, ama diil sade. Biz kullanacez sert hem esaplı kuralları vatandaşların faydalıına hem onnarın esaba almasını saalayacez. Butakım, panayırda peyda olabilecek taa çok esaplı çalışan ekonomika agenti. Namuzlu konkurençiya getirecek paaların stabilizaçiyasına hem hepsi tovarların hem izmetlerin kalite üüselmesinä, vatandaşların ii (varlı) yaşamasına.

- Biz bir tarafa atacez devlet hem özel monopoliyalarını, angıları kuruldular millet ekonomikasının strategiya sektorlarında.

- Biz reforma yapacez konkurençiyaya cuvapçı Soveti da kuracez onun azalarına dış kontrolünü.

- Biz saalayacez soşial hem özel ekonomikasının çalışmasında açıklı pay etmesini.

- Biz belliedecez reglamentä cuvapçı olan agentlerin çalışmasına dış kontrolünün mehanizmalarını (energetikada, telekommunikaçiyalarda, transportta hem başka).

- Biz izin edecez (zorladacez) kalite hem güvennik standartların esaba almasını.

- Biz iisildecez hepsindä etaplarda annaşmanın imzalamasında bürokratizmanın uuru: biznesin açılmasında, avtorizaçiyasında, administraçiyasında, ilerlemesindä, genişlenmesindä hem kapanmasında. En özel meraklık verilecek o proçeduralara, angıları hem içyankı, hem dışyankı panayırında tovarların hem izmetlerin satması biznesin finanslamasına baalı.

Finans-bank sistemasının rekonstruçiyası

Finans-bank sisteması kötü duruma etişti korruptiyanın hem kuvetlerin bişey yapmamasının beterinä. Bank sistemasında krizis milliardın çalmasına görä ekonomikayı destabilizaçiya durumuna getirdi, çok yıllara büyük bütet problemlerini kurdu hem halkın inanını diil sade bank sistemasına, ama devletä dä drama uuruña iisiltti. Bank sisteması kendi temel baalanmasını gerçekleştirmeer: biznes ilerlemesini finanslamaa. Bunun erinä birkaç komerç

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

bankası devlet kurumların merak etmesi (kayıtsızlığı) üzerine oldular para yıkamasının instrumenti. Dış yatırımları kahrına düşerler bir zebillik engeli hem son zamanlarda sıkça durumlara, açan yatırımları diil legal formada benimserler. Biznes alanında açıklık/transparensin yok olması, bank sisteminde real durumu için bilgiyanın falsifikasyonu, geçmiş zamanlarda sert cezaların yok olması, bank sisteminde suçlar için cezalamak örneklerin yok olması olêlar kimi sebepler, angıları bizi bûnkü duruma (hala) getirdiler. Bu duruma bûk derecede sistemin defektif olmesinin çikisidir, hak koruyan organların tarafından sabotajdır, soruşturma organların tarafından bütüncü yok olmasıdır, sistemde kanunsuzluk durgutmaa neetinnän.

- Biz saalayacak hepsi hak bozmaın detalca hem doorulukçu soruşturmasını, angıları son yıllarda oldular, da cezalayacak bu kanunsuzlukun cevaplarını, angıları kabaatlı ya kompetensizliin beterinä, yada isteyiptä.

- Biz izin edecek bizä versinnär bütün bilgiyanı finans-bank sisteminde önderiler için hem kanuna göre iştan çıkaracak akşionerlerin arasından kapitalin özel şupeli çorbacılarını.

- Biz çekecek bank panayırına hem sigorta panayırına o kurumları, angıların adları bütün dñnedä bilinler, içyankı konkurent ortamını diriltmää neetinnän, modern tovarlarını hem hizmetlerini teklif ederäk.

- Biz ilerledecek ideyanı o konsolidatıya için, angısının hakkı var bank depozit sigorta sisteminde onun inancı olsun.

- Biz denkleştirecek normativ hem regule edän kanunverennini halklararası praktikalarının, bank hem finans panayırında kaavi reglament edän kurumları kurmaa neetinnän.

EFEKTİV PUBLİKA ADMINİSTRATİYASI

Ayrı grupaların intereslerinä soşial kurumların altında bulunması vardı nicä olsun zaif devlet hizmetinä göre. Kadra politikasına politiklerin karışması, iisik ödek, devlet konsolidatıyasına baalı dooru bakışın yok olması – hepsi bunlar bu durmanın temel sebepleriidir. Devlet administatıyasının bölä sistemi sayılêr efektivesiz, paalı, yufka hem beceriksiz adekvat kararlarını karmaşık problemlerin çözmesinde almaa, angılarınnan bizim memleketimiz karşı gelir. Devlet

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

izmetlerin hepsi uurlarında sıradan insannarın işä kabletmesi eski programanın temellerindän birisiydir. Sade ozaman kolaylık olacek administraçıyanın eni tipini kurmaa, açan görev işlerinä kabledileceklär motivaçıyalı zaametçilär onnarın başarılarına görä (onnarın başarılarını esaba alarak). Kurumnarın hem funkçıyaların iisilmesi taa efektif devlet izmetinä hem läözımnı resursların serbestlemesinä getirecek, izmetçilerin taa üüsek motivaçıyasına hem onnarın kvalifikaçıya üüseltmesinä getirecek. Topluluun paralarını harcamak oldu norma hem temel sebep, angısının beterinä vatandaşlar kaliteli tovarları hem izmetleri kabledämeerlär. Topluluun paraları sayılêrlar kimseyin, demäk, onnar saabisiz gibi, finans resursların vermäk kararları sa taa sık alınêrlar kompetençıyasız yada korruptçıyanın temelindä. Läözım üüseltmää onnarın cuvapçılını, kim bu kararları alêr. Läözım harcamaklara optimizaçıya yapmaa. Bunnarsız bütetin sade gelir üüselmesi paraların hronika harcamakların problemasını çözäbilämeyecek.

- Biz geçirecez merkez publika administraçıyasının haliz reformasını, angısı kolaylık verecek kurmaa hem yardım etmää o sistemaya, angısının azaları namuzlu kvalifikaçıyalı speçıalistlär olaceklar, angılarında hakdaavacılınnan hiç birzaman problemaları yoktu.

- Biz iisildeciz bürokratiyanın uurunu da üüseldeciz efektiflii merkez publika administraçıyasının uurunda kurumnarın, önetän erlerin hem izmetçilerin sayısını iisilderäk orada, neredä läözım olacek, en ilk sırada, onnarın sayısını, angıları seçildi politika kriteriyasına görä.

- Erdeki uurda biz real değentralizaçıyalı kuvedinnän bilä geçirecez administrativ-territoriyalı reformasını. Bu reformanın geçirmesi getirecek üzär million leylerin ekonomiyasına, angıları dooruludaceklar izmetlerin kalite üüseltmesinä, angılarını devlet vatandaşlara erlerdä verer hem angılarını taa faydalı harcamaa olabilecek (infrastrukturaya investičiyalar).

- Biz ilerledeciz publika administraçıyasında hepsi uurlarda açıklı hem efektif önetmeyi devlet-vatandaş hem devlet-biznesmen davranışlarında çalışmak olarak, angıları yardım edeceklär topluluun paralarinnan korruptçıya aktlarını hem afera shemalarını yoketmää.

/pas/

o societate unită pentru o viață decentă

- Biz reforma yapacez devlet kontraktların sistemasına korruptiyayı yoketmää, finans resursların effektiv kullanmaa hem resurslara deyni taa geniş konkurentiyayı saalamaa, angıları doorulu devlet kontraktların yardımınan, saalamaa neetinnän.

- Biz geçirecez herbir sektorda soțial harcamakların analizini da kullanacez o kolaylıkları, angıları beklenän çıkışlarına baalı effektivliin üüselmesinä getireceklär.

- Biz rekonstrukțiya yapacez soțial paralarından finanslanan ilerlemäk fondlarına (ekologiya fondu, yol fondu, regional ilerlemesinin fondu, halk çorbacılıın fondu, energetika effektivlii h.b.) da bu kolaylıkların paylaşırmasında açıklı hem dooruluu saalayacez.

KALİTELİ ÜÜRETMÄK

Üüretmenin alayında biz götürärdik hem ileri dooru da götürcez sistemaya kendi bakışımı: hepsinä vatandaşlara deyni üüretmenin kullanılabilirlii, yaşamaya, insan topluluuna hem ekonomikaya deyni üüretmenin ilgisi, üüretmäk kalitesinin üüsek uuru. Büünkü gündä temel kompetenşiyaların var olması – okumak, yazmak hem arifmetika – eterli diil.

Git-gidä taa läözımnı olêrlar o kompetenşiyalar, angıları yaşamaya deyni läözım. Mutlak bileriz, ki okul läözım olsun bir inklüziv, güvenni hem dostlu bir ortam, angısı taa geniş kolaylık kreativlää verer hem kritikalı fikirin tarafını tutêr. İi bir şkola läözım baksın uşaklarını hem onnarın intereslerinä yardımcı olsun, onnarın meraklıını kultura paalılıklarına, muzıkaya, incäzanaata, teatraya, sporta hem başka da sferalara üzä çıkarsın hem ilerletsin. Biz inanêrız, ani birerdä kuracez läözımnı şartlarını, hepsini uşakları ii okullarlan saalamaa deyni; okullarlan, angıları kendi kuvetlerini ana-bobalarlan hem insan topluluunnan işbirlikte bulunmaa birleştireceklär, isteyän insannarı terbiyetmää deyni, esaplı, cuvapçılı, girgin, tolerant, kendi kuvetlerinä güvenni olan insannarı, angılarını olmayacak nicä aldatmaa yada onnarlan manipulätiya yapmaa.

Üüretmäk sistemasının kalitesi baalı bu sistemada çalışan pedagogika kadraların kalite uuru. Bu üzerä biz sayêrız, ki üüretim hem terbiyetmäk

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

sferasında çalışan insannara investişiya yapmaa bizim en önemli davamız. Bizim topluluumuzda şkolanın, pedagogların süreti hem statusu pek iisik. Üretim hem pedagogun zanaatı büünkü gündä gençlerä deyni prestijli diil. Okulların öndercilerindä hem pedagoglarında profesional başarılarına etişmää deyni motivaşiya hem yardımcı olmak yok. Lääzim üretim sistemasına seçmää talantlı gençleri hem onnara vermää en ii şartları, pedagogika kadraların hem üretmök kurumnar öndercilerin profesional ilerlemesini tutmaa deyni.

- Biz saalayacez üüenicilerä hem zaamet panayırına deyni üretim hem kantarlamak sistemasının relevant (ilinnedilmiş) içindekiliini.
- Biz halizdän kullanacez bir geniş programayı, talantlı pedagogların meraklıını çekmää, onnarı hazırlamaa hem onnara yardımcı olmaa deyni, zaamet ödemesinin hem stimül etmesinin eni sistemasının işlendirilmesini dä burayı koyarak, profesional başarılarını esaba alarak.
- Biz yardımcı olacez hem üüsek uura kaldıracez okulların profesional menecerlerini, angılarında liderlik hem öndercilik becermekleri var hem angıları üretim kurumnarını efektifli önetäbileceklär.
- Biz ilerledecez demografiya hem soşial tendenşiyalarına görä efektif pay edilmiş üretim kurumnarın sayısını, angıları saalanmış olaceklar çalışmaya hem üüenmeyä deyni adekvat şartlarınnan.
- Biz yardımcı olacez inişiativalara hem proeklerä, angıları doorudulu: rumın dilindä iletişim kompetenşiyasının oluşturmasına hem ilerlemesinä o şkolaların üüenicilerine deyni, angılarında millet azannıkların dillerindä üürederlär; ana dilindä iletişim kompetenşiyasının oluşturmasına hem ilerlemesinä o şkolaların üüenicilerine deyni, angılarında millet azannıkların dillerindä üürederlär; millet, evropa hem halklararası kontekstindä kulturaarası terbietmesinä.
- Biz kuracez şartları hepsinin vatandaşların kolaylı olsun aralıksız üüenmeyä, onnarın yař uurunu esaba almayarak, onnara kolaylık vermää ekonomika, soşial hem insan topluluun yaşamasında pay alsınnar neetinnän hem onnara yardım vermää kendi kişilik potenşialını realize etmää neetinnän.
- Biz yardım edecez o politikaya hem strategiyaya, angıları doorulu uşak başaların küçücüklerine deyni şartların hem ii ortamın ilerlemesinä, herbir uşaan

/pas/

o societate unită pentru o viață decentă

serbestliinä, özelliklerinä hem uşakların temel haklarına hatır güderäk. Sayêrız önemli uşak meraklıının ilerlemesini, dolay dünnein hertarafını annamaa deyni.

- Biz savaşacez profesional-tehnika üüretimi modernize etmäâ, ilerlenmiş evropa görgüsünü, infrastrukturanın ilerlemesini, kurikulumun modernizaşiyasını, üüretimi, pedagoqların kvalifikaşiya üüselmesini esaba alarak. Yardım edecez saalamaa direkt kontraktı zaamet panayırınnan hem işverennärlän.

- Biz sayêrız, ki üüsek okullarında lääzım konkurent becermekleri olsunnar hem kalite üüretimin vermesindä, hem onnarın bilim, innovaşiyalı aaraştırmalarında pay almasında. Buna görä bizdä lääzım olsunnar obyektiv mehanizmaları, akreditaşiya proşesleri hem üüsek okulların, üüretmäk programaların kantarlaması. Biz ileri dooru da isteeriz millet kurumnarın baamsızlı hem kalitenin saalamasında, hem bu sferada çalışan halklararası kurumnarlan işbirliin genişlenmesi olsun.

- Biz her zaman yardım edärdik hem ileri dooru da yardım edecez üüsek okulların real avtonomiyasının konşepşiyasını praktikada gerçekteşirmää: kararların almasında hakların genişlenmesi, üüsek okulların ii administrativ hem finans çalışmasında cuvapçılıını üüseltmäk organizaşiyası, kaliteli üüretim proşesinin saalaması. İçyankı proşeslerin demokratizaşiyası, çalışmanın açıklılı – te nelär lääzım olsun hepsinä evropa standartların kalitesini isteyän üüsek okullarına deyni en önemli şartlar.

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

KAAVILEDİLMİŞ KULTURA PAALILIKLARI

Kultura – o material hem ruh karakterindä genel paalılıkların birlii; normalar yada kurumnar, angıları belliedili topluluklarına deyni karakteristikalı. Onnar oluşturrêlar kendi identikalını. Moldova Respublikasına deyni kulturenin özelli var, neçinki o ölä bir kolaylık, angısı var nicä birleştirsın insannarın türlü-türlü etno-lingvistika grupalarını, angıların genel istedikleri hem paalılıkları var. Kulturenin sferasında biz aşadaki aspektleri önemli sayêrız:

- Kultura sferasında erdeki hem millet önemlilii proektlerin ilerlemesi hem desteklemesi. Onnarın arasında en ilkin onnarın ilerlemesi hem desteklemesi, angıları doorulu insan topluluun zenginniklerini korumaya, Moldova Respublikasında yaşayan hepsi etnika grupaların tradişiyalarını hem kultura mirasını korumaya.

- Kultura kompetenşiyasının ilerlemesi o maanada, angısına görä o temel kompetenşiyaları için evropa dokumentlerindä belliedili. Bu kompetenşiya ilerlenecek üüretmäk kurumnarında var olan proektlerin hem programaların yardımınan, angıları millet hem halklararası kultura zenginniklerin üürenmesinä doorulu.

- O inişiativaların ilerlemesi, angıları evropanın kultura tradişiyaların ilerlemesinä, üürenmesinä hem desteklemesinä doorulu.

- Erdeki, millet, regional hem halklararası uurunda turizma hem kultura iş adamnıın sferasında partnörлуun desteklemesi.

- İnnovaşiya proektlerin ilerlemesi, angıları publika hem okul bibliotekalar sistemasının ilerlemesinä doorulu, onnarın konsolidaşiyası neetinnän, nicä organizaşiyalar, angıları insan kapitalına informaşiya vererlär, onu terbiederlär hem ilerlederlär.

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

DEVLETİN TERİTORİYA İNTEGRAȚIYASI

Biz annêrız Pridnestrovye konfliktinin karmaşıklılını hem hepsini engelleri, angıları onun çözmesinde var. Biz lâazım Nistrunun saa kenarında kuralım ölä bir insan topluluu, angısı Pridnestrovye zonasının hepsi vatandaşlarına deyni sevimni olacek. Konkret olaylar hem işbirlik proektleri ikisinin dä kenarlarından türlü profesional toplulukların arasında (mediținanın, üüretim, küü çorbacılıın hem başka da sferalarda) var nicä yardım etsinnär Moldova Respublikasının soțial yaşamasında Pridnestrovye regionunda yaşayannarın büyük sayısında pay almasına. İkisinin dä kenarlarından ekspertlerin pay alması türlü proektlerin ilerlemesinin hem modernizațiyasının işlendirilmesindä insannarın ikitarafılı tanışmasına temel olacek. Bizä deyni prioritet olacek yardım etmää üüretmäk kurumnarına, angılarında üüretim proțesi rumın dilindä geğer. Bu iş yardım edecek regionun gençlerinä sevimni üüretim programaların ilerlemesinde. Biz isteeriz adamın haklarını korumak sferasında halklararası organizațiyalarından esaba alsinnar monitoringi, Pridnestrovye regionunda üüretimdä hakları esaba alsinnar deyni.

KONKURENT BECERMEKLİ KÜÜ ÇORBACILII HEM KÜÜYÜN DEVAMNI İLERLEMESİ

Moldova tovarların bütün eksportunun yarısını küü çorbacılı maasulları tutêrlar. Hep bu zamanda bu sektorda var olan büyük potențialını kullanmaa deyni, lâazım kaplamı zeedelemää hem üüseltmää bücettän hem yabancılıktan gelän yatırımnar investițiyaların efektifliini; sektordan bürokratiyanın hem korruptiyanın sert yoketmesi, demäk, o faktorların, angıları diil fermerä, ama aracıya yardımcı olêrlar; büünkü küü çorbacılına uyan ilerlenmiş halklararası praktikalarını üürenmää deyni kolaylıkları kurmaa. Küü çorbacılıının işçilerindä gelirlär pek iisik, onnarın ayleleri fukaaralıkta yaşêêrlar. Bir taraftan, büünkü Moldovada var olan konkurent becermeksiz tradițiyalı küü çorbacılı yok nicä büyük gelir versin, başka taraftan, küü dolayı az alternativa verer işä erleştirmää deyni, küü çorbacılıından dışarı çalışmak erleri yok.

- Biz kuracez şartları, küü çorbacılı konkurent becermekliliini küü çorbacılıının panayır liberalizațiyasının yardımınnan üüseltmää deyni (yakaktan pestițidlerä hem ekmäk materiallarına kadar).

/pas/

o societate unită pentru o viață decentă

- Biz yokedecez sektordan korruptiyayı da saalayacez imäk maasulların güvenniinä cuvapçı olan Millet agentstvosunun çalışmak becerikliliini. Bu strukturanın lâazım özelli (temel) rolü küü çorbacılı maasulların konkurent becerikliliin saalamasında olsun hem içyankı, hem dışyankı panayırında.
- Biz tutacez küü çorbacılıının modernizaşiyasını hem tehnika saalamasını, subsidiyaları genişän kullanarak hem küü çorbacılıına evropa fondlarını çekeräk. Assignovaniye gececek açıklı universal kriteriyaların temelindä.
- Biz stimul verecez Evropa birliinä eksport edilän üüsek eklenän paasınnan maasulları.
- Biz ilerledecez investişiyaların küülerä çekmäk mehanizmalarını o çalışmaklara, angıları küü çorbacılıına baalı diil, alternativa çalışmak erlerini kurmaa deyni. Biz tutacez küülülerin arasında iş adamnını hem iş adamnarın yolundan engelleri alarak, iisik proşentli finanslamasının kullanmasını üüselderäk hem informaşiya vermesi kaplamının hem uurunun aktiv çalışmasının yolu yardımınnan.

MODERN HEM GÜVENNİ İNFRASTRUKTURA

İnfrastrukturaya investişiyalar effektiv sayılêrlar ozaman, açan onnar ekonomika potenşialının üüselmesinä, eni kapital yatırımların hem çalışmak erlerinin peydalanmasına getirerlär, açan kaliteli izmetlär verilerlär yada iş adamnarın hem vatandaşların sayılarına paalar iisilerlär. Bu pek siirek razgeler büünkü öndercilerin tarafından kabledili investişiyalarına görä kararlarında. Investişiyalar yapılêrlar razgeliş formasında taa sık anaşılmayan kriteriyaların temelindä, partiya intereslerinä baalı kriteriyalarına görä, ekonomika hem soşial ilerlemesinä yok olan etkiiniä görä.

Bundan kaarä, büünkü modern infrastruktura, angısı saalayabilecek investorlara deyni konkurent beceriklili ekonomikayı, vatandaşların taa üüsek yaşamak standartlarını, isteer büyük investişiyaları, ama satın almakların proşesleri hem kontrakt baalanmakların gerçekleştirilmesinin bakması tunuk ta korruptiya için şüpä olêr. Proekt seçilmesinin açıklı kriteriyaların kabledilmesi, kabledilmiş

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

kararların çıkışları için işçilerin cevapçılık uurunu üüselmök, karar kabletmesinin proşesinä benefişiarların çekmesi, infrastruktura göre büyük proektlerin işini bakmaa deyni, hepsini teklifleri publikaşiyaya çıkarmak, ama diil sade onnarın, angıları kazandılar, - te o önemli elementlər, angıları relevantliin, effektivliin hem infrastruktura göre topluluun paralarına geşirilmiş proektlerin kalitesinä getireceklär.

- Biz ilerledecez ideyayı evropa magistrallerinnän baalantı yapmaa deyni (hem elektrika energiyasına, hem gaza deyni), onu temel sayarak, da saalayacez bu proektin başarılı sonunu. Bu iş getirecek paaların iisilmesinä hem mal verennär güveniin üüselmesinä.

- Biz saalayacez millet proektlerin önemliliinä baalı karar almasının açıklı hem korrekt mehanizmalarını, ekonomika hem soşial aspektlerini esaba alarak, regionnarın ekonomika integratıyası neetinnän hem üüselmök kolaylıın, kapital çekmesinin maksimuma kadar getirmesi neetinnän.

- XXI-inci asirin erdeki infrastrukturası diil lüks, ama herbir vatandaşa deyni temel hakıdır. Topluluk yatırımnarın sistemasına reforma yapmak, açıklık hem aracılarn bir tarafa alması bütet hem dışyankı resurslar kullanmasının effektivliini üüsek uura kaldıracek o řekildä, ki herbir kasaba hem küü suyu hem kanalizaşıyayı, ii yolları, sokak şafklarını serbest kullanabilsin.

DOLAY DÜNNESİNİN KORUMASI HEM DİİŐİLMÄZ İLERLEMÄK

Moldova Respublikasında dolay dünnesinin durumu pek zor da o negativ tarafından etkileer hem yaşayannarın saalıını, hem tabiatın ekolojiya sistemasını. Dolay dünnesinin korumasına hem diişilmöz ilerlemesinä biz bakêrız en ilk sırada nicä yaarınkı gününä deyni investışiyalara, büünkü hem gelän evladboyların yaşamak kalitesinä – bu ölä investışiya, angısı Moldova Respublikasının ekolojiya güvenniini hem ekonomikanın üüselmesini saalayacek, angısı uzunvaktılı ilerlemesinin printiplerindä temellener. Dolay ortamın korumasına deyni öngörer bir zebillik politika hem konkret kısavaktılı çalışmaklar. Bundan kaarä, isteniler geçirmää millet programasını, angısı ekolojiya terbietmesinä hem uzunvaktılı ilerlemesinä baalı.

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

- Biz ilerledecez instituțional reformasını hem kuracez dolay dünnein menecment sistemasını, angısı saalayabilir ekolojiya sistemaların natural funktiyada bulunmasını, dolay dünnesinin hepsi faktorların kalite büülmesini hem bununan paralel vatandaşlara onnarın ekonomika varlıında bulunmasına hem saalıkli natura ortamına garantiya veräbilecek.

- Biz integre edecez dolay ortamın korumak prinçiplerini, uzunvakıtlı ilerlemesinin, eşil ekonomiyasının, kirledilmemiş teknolojıaların, efektif energetikasının, kırıntıların işlendirilmesinin hem hepsindä soçial-ekonomika sektorlarında klimat diişilmeklerin adaptaçiyasının prinçiplerini.

- Biz çekedecez küçük derelerin rehabilitaçiyasını, nem/yıslanan zonaların genişlemesini hem su basseynaların menecment sistemasının realizaçiyasını, angısı iileştirecek er üstündeki suların 70-80%-ädän kalitesini.

- Biz yardımcı olacez topraan uzunvakıtlı menecmentinä, biologiya küü çorbacılı stimül etmesinä, topraan yufkalanmış paylarının ekolojiya rekonstrukçiyasının saalamasına hem küü çorbacılı payların daayı koruyan çizilerin restavraçiyasına.

- Biz çalışacez yayınnamaa Millet daa fondunu hem devletin tarafından korunan tabiat masivlerini.

- Biz kaaviledecez regional işbirliini hem saalayacez Moldovaa Respublikasının integraçiyasını ekolojiya güvenniinä baalı evropa sistemasına.

KULLANILABİLİRLİ HEM KALİTELİ SAALIK KORUMASI

Bu sektorun büyük efektifsizlii, bir taraftan, diil adekvat finanslaması hem diil formal ödemeklär, ii hazırlanmış medik işçileri, başka taraftan, kaliteli mediçina izmetlerin vermäk yoluna büyük engeldir. Son soruşmıklara görä saalık korumasında var olan korrupçiyanın uuru pek üüsek sayılêr. Mediçina sigortasının üüselmesinä bakmayarak, ödemeli izmetlerin sayısı iisilmedi (azalmadı). Makarki devlet soçial sigortasından büyük summalar geçirildilär apparaturayı satın almaa deyni, hastalar ileri dooru da bu izmetlär için ödeerlär. İlaç panayırın reglament

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

etmesi kalêr etersiz. Kùçuk ödeklâr hem çalışmanın kötü şartları getirdilâr bölâ situaşiyaya: sistemadan kvalifikaşiyalı speşialistlâr giderlâr. Biz isteeriz saalamaa genel kullanilabilirlii hastaların bakmasını hem onnarın ilaçlamasını, bu sistemanın efektivliini üüselderâk hem saalık koruması sistemasında temel funkşiyalarını kaavilederâk. Mediçina izmetleri, angıları vatandaşlara verilerlâr, lâázım kaliteli olsunnar, finans tarafından kullanilabilsinnâr, paa-kaliteyâ yakışsinnar hem uzunvakıtlı olsunnar. Biz köktân çıkaracez mediçina izmetlerinin diil formal fenomenini hem saalık korumasında korrupşiyayı devlet mediçina kurumnarının önetmesini modernize ederâk.

- Biz iileştirecez saalık koruması sistemasının organizaşiyalı hem administrativ strukturasını ölä, ki o bir kompleks mediçina yardımı olsun, yardım uurunda, speşializaşiya derecesindâ, izmetlerin genişlemesindâ hem farklılıında temellenerâk.

- Biz isteeriz finanslamasının iileşmesini, işçilerâ deyni resursların hem ödemeklerin efektiv vermesini, etişân başarılarında temellenerâk.

- Biz üüseldecez bu sektorda ödeklerin uurunu hem mediçina işçilerinâ deyni geniştân motivaşiya mehanizmalarını tanıdacez, kalite göstermeklerindâ temellenerâk.

- Biz iileştirecez kadraların önetmâk proşesini mehanizmalar ilerlemesinin, lâázımını mediçina personalının plannaması, strategiyların tanıtması (angıları lâázım bulunsunnar konkurent becermeklerinin uurunda) yardımınnan, kvalifikaşiya üüseltmesinin hem praktika hazırlamasının postuniversitet sistemalar reorganizaşiyasının yardımınnan, angısı yakışar modern (büünkü) hem gelecek zamannarında saalık koruması sistemasının isteyişlerinâ görâ.

- Biz modernize edecez mediçina yardımın vermâk kurallarını, onun doorulmasını kaliteyâ, hertarafılılı hem efektivlii esaba alarak, isteyişlâr, angıları hepsinâ mediçina izmetlerinâ baalı, saalık koruması sistemasının eni organizaşiya strukturasının belliedili. Var lâázımlık yapmaa mediçina sigortasının sistemasını taa lastikli, özel sektorunda mediçina izmetlerinâ hastaların kullanilabilenniini saalamaa neetinnân, mutlaklı mediçina sigortasının yardımınnan.

/pas/

o societate unită pentru o viață decentă

- Biz saalayacez farmațevtika güvenniini halklararası praktika kuralların, ilaçlara fizika hem ekonomika kullanılabilenniin yardımınan, mutlaklı meditiına sigortasının fondundan kompensatiyalı ilaçların sayısını zeedeleyeräk, kullanarak.

ADEKVAT SOŢIAL KORUMASI

SoŢial yardımı läözüm doorulu olsun vatandaşların soŢial çekmesinä hem yardım etsin fukaaralın uuruu iisiltsin. Moldova Respublikasında soŢial ödemekleri ezili, diil efektif hem diil adekvat. Bunnar aşaadakı çıkışa getirdilär: bu sektora verilän fondların kötü önetmesinä, soŢial fondlarına etersiz investiŢiyalara. 2014-düncü yılda bir kalik uřaa bir ayda ödendi 448 ley. O uřaa, angısı anasını-bobasını kaybetti, ödendi 204,60 ley aylık. Hep bu zamanda 2014-düncü yılda yaşamak minimumu 1 627 ley aylık tuttu. Belli bişey, bu ödemeklär, angıları läözüm fukaara insannarını eterli gelirlän saalamaa, problemayı çözmeerlär. Başka taraftan, son yıllarda soŢial izmetleri üüseldilär, merkez kuvetlär sä onnarın ödemesinin cuvaçlılını erdeki önetmäk organnarın omuzlarına attilar, islää annayarak, ki onnar yardımcı olamayaceklar. Bu situaŢiyada onnarı daadaceklar. Pensiya fondunda durum kötüdür: aktiv vatandaşların sade 30% pensiya fondunu zeedeleer. 2002-nci yıldan beeri depozitçilerin sayısı 40% iisildi hem ileri dooru da iisiler. Bu fakt gösterer soŢial sigortasının topluluk sistemasına inanmadıın üüsek uuruu. Pensionerlerin yakın 90% kabledelär ölä pensiyayı, angısı yaşamak minimumuna hiç uymêêr. Var olan küçük pensiyalara etişildi, neçinki sayı formulası etersiz düşünöldü, da kabledilmiş gelir infläŢiyaya yakıřmêêr. Verilän kullanılı gelirin payı tutêr sade 28% (1999-uncu yılda 40%). Vergi ödeyenlerin sayısının hem pensiyayı kabledenlerin arasında 1,2 tutêr. 2040-ıncı yılıdan bir birä olacek: 1 vergiödeyän – 1 pensioner. Kuvettä bulunan partiyalar sustular bu meraklı problemi için, temelsiz istediklerin tarafını tutarak: deyecez, prokurorların hem daavacıların pensiyaları ödektän 75% tutulêr, ama başka kategoriyaların vergi ödeyennerdä sade 18%. Onnar pensiyanın sayı formulasını bozdular (kötüleřtirdilär) da bu üzerä pensiya fonduna yatıran insannarın motivaŢiyası taa da pek iisildi.

- Biz analiz yapacez hepsinä soŢial ödemeklerinä bu bakımdan: fukaaralık uuruu iisilmää da bu uurunun ileri dooru da iisilmesi neetinnän resursları enidän

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

pay edecez.

- Biz anule edecez var olan istemeyi belliedili kategoriyalar için pensiyaların saymasını (deputatlara, pravitelstvonun azalarına, erdeki kuvetlerindä çalışannara, daavacılara deyni).
- Biz doorudacez pensiya ödemeklerin saymasını gelir indeksaşıyasının yardımınnan (kantaramaklan).
- Biz teklif edecez o kolaylıkları, angıları gölgä ekonomikasını iisildeceklär.

DIZİLİ DIŞ POLİTİKASI

İrmi yıldan zeedä Moldova Respublikasının vatandaşları kurban oldular korruptiyalı hem diil kompetent politiklerin geopolitika spekuläşiyasına, angıları ba Evropaylan, ba Rusiyaylan annaşêrlar, seçimnerdä kendilerine sesleri saalamaa deyni hem kendi diil kompetenşiyalıını hem esapsızlıını (namuzsuzluunu) saklamaa deyni. Partiya liderleri esap almadılar bir işi: halkın istedikleri taa ötää giderlär, nekadar o geopolitika seçim, angısının tarafını kuvettä bulunan partiyaları tutêrlar. Elementarca läözüm annamaa, ki istediklär olêrlar kuvettä bulunan sade reaksiya gibi, partiyalar birkaç yılda sade bir sıra geopolitika okunu diıştirenlerlär, kuvettä kalmaa neetinnän.

Bizim neetimiz: ayırı grupaların tarafından yoketmää diş politikasını kullanmaa, angıların interesleri kirli, da diş politikasını Moldova Respublikası vatandaşların intereslerine deyni kullanmaa. Geopolitika var nicä olsun vatandaşların varllı üüseltmesinin instrumenti, en ilk sırada, ekonomika diplomatiyasının yardımınnan, angısı doorulu investişiyaların üüseltmesine hem diş alış-verişin ilerlemesine; da bu yardım edecek eni çalışmak erlerini kurmaa hem vatandaşların yaşamak uurunun kalitesini üüseltmää. Bizim en önemli davamız: evropalı Moldova Respublikasını kurmaa diil deklaräşiya uurununda, ama real diişilmeklerin yardımınnan.

- Biz saalayacez assoşiaşiya için Annaşmanın kaliteli realizaşiyasını, evropa tipindä kurumnarını kurmaa neetinnän, angıları vatandaşların intereslerine deyni funkşiyada bulunaceklar, devlet çalışmasının hepsindä segmentlerindä üüsek standartlarına etişmää deyni.

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

- Biz kaaviledecez Rumıniyaylan davranışları, bu iki devletin kultura hem istoriya yakınnını esaba alarak. Biz umut ederiz Rumıniyanın yardımına, Evropa Birliinin azası olarak, evropa integratıyasının proşesindä. Biz gerçekteşirecez türlü-türlü sferalarda ikitarafli (ortak) proektleri, angıları doorulu: alış-verişä hem investitıyalara stimül vermesinä, energetika güvenniin saalamasına, natural gazını hem elektrikayı Evropa Birliinin sistemasinnan baalantının yardımınnan, millet kanunverenniini Birliinin başarılarına uydurmaa; dolay dünnesinin koruması sferasında kimi problemaların çözülmesi, turizmanın ilerlemesi, enerjiya kaynakların ilerlemesi, üüretim hem kultura sferalarında ortak proektlerin ilerlemesi.

- Biz kaaviledecez Ukrainaylan komuşuluk davranışlarını gümrük işbirlii ilerlemesinin yardımınnan, alış-verişin hem investitıyaların yardımınnan, ii örneklerin üürenmesinnän, efektif işbirliinin kurulmasinnan, regional korruptıyasını yoketmesi neetinnän, angılarında Moldova Respublikası bu zonada var olan organizatıyalı suçların sırasında olêr sade bir payı. İşbirlik davranışların genişlemesi meraklıdır başka bakımdan da: Pridnestrovye konfliktinin çözülmesi.

- Biz ilerledecez strategiyalı moldo-amerika dialogunu, Amerikanın Birleşik Statlarınnan strategiya partnörünü kurmaa neetinnän.

- Biz saalayacez normal, konfliktsiz davranışlarını Rusiy Federatıyasinnan alış-veriş, investitıya, serbest hareket hem kultura baalantıların temelindä.

MOLDOVA RESPUBLİKASININ İLERLEMESİNÄ İLGİLİ AKTİV DİASPORASI

Moldova Respublikasının ilerlemesinä diasporalar ilgilemesi läüzüm bir önemli dava olsun. Moldova Respublikasının diasporalarından vatandaşlarına läüzüm yardım etmää konkret işlärlän, ki onnar istesinnär investitıya yapmaa hem kendi evindä soşial proektlerini kursunnar, ki onnar bir vakıda yada heptän memleketinä dönsünnar da kendi profesional görgüsünü Moldova Respublikasının ilerlemesi neetinnän kullanabilsinnär.

/pas/ o societate unită pentru o viață decentă

- Biz ilerledecez birleştirili online platformasını diasporalarından profesionalları memlekettä topluluk yada paylı proektlerindä pay almaa neetinnän.
- Biz taa kolay yapacez üüretiminn/formal yada diil formal devlet aşırı kabledilmiş görgüsü proçedurasının tanımasını.
- Biz ilerledecez diasporalara verilän finans instrumentlerini da yardım edecez girdirmää erdeki ilerlemesinin proektlerini, angılarını erdeki yaşayannarın asoțiațiyaları işlendirdilär.
- Biz yardım edecez ikitarafli dialogun uurunda soțial koruması sferasında annaşmaları imzalamaa.
- Biz destek olacez diasporalara girän asoțiațiyaların becermäk konsolidațiyasına hem taa kolay yapacez Moldova Respublikasında soțial proektlerin ilerlemäk administrativ proçeduralarını.